

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē kiṣkindhākāṇḍē

॥ trayōdaśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ trayōdaśaḥ sargaḥ ॥

śrīrāmādīnāṃ mārgē vṛkṣān vividhajantūñjalāśayāṃśca
saptajanāśramaṃ ca dūrataḥ paśyatāṃ punaḥ kiṣkindhāyāṃ
pravēśaḥ

ṛṣyamūkāt sa dharmātmā
kiṣkindhāṃ lakṣmaṇāgrajaḥ |
jagāma saha sugrīvō
vālivikramapālitām || 4.13.1 ||

samudyamya mahaccāpaṃ
rāmaḥ kāñcanabhūṣitam |
śarāṃścādityasaṅkāśān
gṛhītvā raṇasādhakān || 4.13.2 ||

agratastu yayau tasya
rāghavasya mahātmanaḥ |
sugrīvaḥ saṃhatagrīvō
lakṣmaṇaśca mahābalaḥ || 4.13.3 ||

prṣṭhatō hanumān vīrō
nalō nīlaśca vīryavān |

tāraścaiva mahātējā

hariyūthapayūthapaḥ || 4.13.4 ||

tē vīkṣamāṇā vṛkṣāṃśca

puṣpabhārāvalambinaḥ |

prasannāmbuvahāścaiva

saritaḥ sāgaraṅgamāḥ || 4.13.5 ||

kandarāṇi ca śailāṃśca

nirdarāṇi guhāstathā |

śikharāṇi ca mukhyāni

darīśca priyadarśanāḥ || 4.13.6 ||

vaidūryavimalaistōyaiḥ

padmaīścākōśakuḍmalaiḥ |

śōbhitān sajalān mārgē

taṭākāṃścāvalōkayan || 4.13.7 ||

kāraṇḍaiḥ sārasairhaṃsai -

rvañjulairjalakukkuṭaiḥ |

cakravākaistathā cānyaiḥ

śakunaiḥ pratināditān || 4.13.8 ||

mṛduśaṣpāṅkurāhārā -

nnirbhayān vanagōcarān |

carataḥ sarvataḥ paśyan

sthalīṣu hariṇān sthitān || 4.13.9 ||

taṭākavairiṇaścāpi

śukladantavibhūṣitān |

ghōrānēkacarān vanyān
 dviradān kūlaghātinaḥ || 4.13.10 ||

mattān gīritaṭōtkṛṣṭān
 parvatāniva jaṅgamān |
 vānarān dviradaprakhyān
 mahīrēṇusamukṣitān || 4.13.11 ||

vanē vanacarāṃścānyān
 khēcarāṃśca vihaṅgamān |
 paśyantastvaritā jagmuḥ
 sugrīvavaśavartinaḥ || 4.13.12 ||

tēṣāṃ tu gacchatāṃ tatra
 tvaritaṃ raghunandanaḥ |
 drumasaṅḍavanaṃ dṛṣṭvā
 rāmaḥ sugrīvamabravīt || 4.13.13 ||

ēṣa mēgha ivākāśē
 vṛkṣasaṅḍaḥ prakāśatē |
 mēghasaṅghātavipulaḥ
 paryantakadalīvṛtaḥ || 4.13.14 ||

kimētajjñātumicchāmi
 sakhē kautūhalaṃ mama |
 kautūhalāpanayanaṃ
 kartumicchāmyahaṃ tvayā || 4.13.15 ||

tasya tadvacanaṃ śrutvā
 rāghavasya mahātmanaḥ |

gacchannēvācacakṣē'tha
sugrīvastanmahad vanam || 4.13.16 ||

ētaḍ rāghava vistīrṇa -
māśramaṇ śramaṇāśanam |
udyānavanasampannaṇ
svādumūlaphalōdakam || 4.13.17 ||

atra saptajanā nāma
munayaḥ saṃśitavratāḥ |
saptaivāsannadhahśīrṣā
niyataṇ jalaśāyinaḥ || 4.13.18 ||

saptarātrē kṛtāhārā
vāyunācalavāsinaḥ |
divaṇ varṣaśatairyātāḥ
saptabhiḥ sakalēvarāḥ || 4.13.19 ||

tēṣāmētatprabhāvēṇa
drumaprākārasaṇvṛtam |
āśramaṇ sudurādharṣa -
mapi sēndraiḥ surāsuraiḥ || 4.13.20 ||

pakṣiṇō varjayantyētat
tathānyē vanacāriṇaḥ |
viśanti mōhād yē'pyatra
na nivartanti tē punaḥ || 4.13.21 ||

vibhūṣaṇaravāścātra
śrūyantē sakalākṣarāḥ |

tūryagītasvanaścāpi
gandhō divyaśca rāghava || 4.13.22 ||

trētāgnayō'pi dīpyantē
dhūmō hyēṣa pradṛśyatē |
vēṣṭayanniva vṛkṣāgrān
kapōtāṅgāruṇō ghanaḥ || 4.13.23 ||

ētē vṛkṣāḥ prakāśantē
dhūmasaṃsaktamastakāḥ |
mēghajālapraticchannā
vaiḍūryagirayō yathā || 4.13.24 ||

kuru praṇāmaṃ dharmātmaṃ -
stēṣāmuddiśya rāghava |
lakṣmaṇēna saha bhrātrā
prayataḥ saṃhatāñjaliḥ || 4.13.25 ||

praṇamanti hi yē tēṣā -
mṛṣīnāṃ bhāvitātmanām |
na tēṣāmasubhaṃ kiñci -
ccharīrē rāma vidyatē || 4.13.26 ||

tatō rāmaḥ saha bhrātrā
lakṣmaṇēna kṛtāñjaliḥ |
samuddiśya mahātmāna -
stānṛṣīnabhyavādayat || 4.13.27 ||

abhivādya ca dharmātmā
rāmō bhrātā ca lakṣmaṇaḥ |

sugrīvō vānarāścaiva

jagmuḥ saṃhr̥ṣṭamānasāḥ || 4.13.28 ||

tē gatvā dūramadhvānaṃ

tasmāt saptajanāśramāt |

dadṛśustāṃ durādharṣāṃ

kiṣkindhāṃ vālipālitām || 4.13.29 ||

tatastu rāmānujarāmavānarāḥ

pragṛhya śastrāṇyuditōgratējasaḥ |

purīṃ surēśātmajavīryapālitām

vadhāya śatrōḥ punarāgatāstviha || 4.13.30 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvye

kiṣkindhākāṇḍē trayōdaśaḥ sargaḥ ||